

Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsola sõnavõtt Euroopa Ülemkogul
15. detsember 2022

Brüsselis on olnud raske nädal. Belgia ametiasutustelt saadud teabe kohaselt on tõsiseid kahtlusi, et teatud isikud, kes on seotud autokraatlike valitsustega, on kaubelnud mõjuvõimuga viisil, mis meie arvates kahjustab meie menetlusi.

Oleme teinud Belgia ametiasutustega koostööd ning ma olen neile selle eest väga tänulik. Meie protsesse taheti õhnestada, kuid me ei lasknud sel sündida. Kahtlustatavad on vahistatud ja üle kuulatud ning neile on esitatud korrakohane süüdistus.

Kuid tuleb tunnistada, et kuidas me ka ei püüaks heidutust ja läbipaistvust suurendada – ja mul on kavas ellu viia jõuline reformiprotsess – leidub alati neid, kelle jaoks kott sularaha on igal juhul riski väärt. Tähtis on, et need inimesed mõistaksid, et nad tabatakse. Et nad ei pääse tagajärgedest. Et meie teenistused töötavad ja et neil tuleb seaduse ees täies ulatuses vastust anda.

Selline on õigusriigi põhimõte. Nii me reageerime ja taastame usalduse.

Usalduse saavutamiseks kulub aastaid, kuid kaotada võib selle mõne hetkega. Usalduse küsimus toob meid tagasi Rumeenia ja Bulgaaria Schengeni alaga ühinemise teema juurde.

Pettumusega kuulsime, et nõukogu purustas veel kord miljonite eurooplaste lootused, kui otsustas eelmisel nädalal nende kahe riigi ühinemist taas edasi lükata.

Kuigi sisepiire ei ole kaotatud, on Rumeenia ja Bulgaaria kohustatud Schengeni *acquis*'d täielikult rakendama. Võrdselt Schengeni liikmesriikidega vastutavad nad täielikult Schengeni ala välispiiride julgeoleku ja stabiilsuse eest, kuid ei saa kasutada selle eeliseid.

Nii Bulgaaria kui ka Rumeenia läbisid 2011. aastal edukalt Schengeni hindamisprotsessi. See oli rohkem kui 11 aastat tagasi.

See on liiga pikk aeg. Praegu on ajalooline hetk selle probleemi lahendamiseks. Kui, siis just nüüd.

Klaus Iohannis rääkis kord piiridest, mida me püstitame inimeste teadvuses ja millest vabanemine võtab palju kauem aega. Ta oli õigus. Meie liit tunneb uhkust oma ajaloo üle, mida märgistab müüride lõhkumine ja inimeste ühendamise. Me suudame seda taas, kui julgeme teha poliitilisi otsuseid, millest saab meie põlvkonna jälg Euroopa ülesehitamise loos.

Me suudame saavutada muutusi ka üha raskemaks muutuvates oludes. Sõda Ukrainas on kestnud juba peaaegu 300 päeva, inflatsioon kasvab, energiahinnad kõiguvad, tööstus on raskustes ja kodumajapidamised maadlevad hiigelarvetega.

Sotsiaal-majanduslike probleemide lahendamiseks peame taastama majanduskasvu ning keskenduma Euroopa konkurentsivõimele ja oma rollile ülemaailmsel areenil.

See kehtib ka meie Atlandi-üleste suhete kohta. Ameerika Ühendriikide inflatsiooni vähendamise seadus kujutab endast ühelt poolt püüet ühitada energiaülemineku ja energiajulgeoleku, teisalt aga annab see tunnistust hiilivast proteksionismist. See diskrimineerib

avalikult ELis toodetud elektrisõidukeid ning raskendab Atlandi-ülest koostööd kriitilise tähtsusega mineraalide ja akude tootmise valdkonnas.

Loodan, et suudame kaubandusvaidlusi vältida ja et see USA proteksionistlik õigusakt loob hoopis aluse USA ja ELi tulevasele ühisele juhtpositsioonile kliimameetmete ja energiajulgeoleku valdkonnas ning koostööle ühiste standardite määratlemisel. Kliimamuutuste vastu tuleks võidelda koos, mitte üksteise tööstusbaasi arvelt.

EL peaks püüdma saavutada ülemaailmse konkurentsieelise, pidades kinni demokraatlikest väärtustest ja järgides oma kliimakava. Peaksime jätkuvalt rõhutama, et meie mudel võib toimida.

Kaubandus- ja tehnoloogianõukogu kolmandalt ministrite kohtumiselt saadud positiivne tagasiside on julgustav. Meil on õnnestunud arutelu edasi viia. Peame saavutama diskrimineerivate sätete võimalikult ulatusliku muutmise.

See kehtib ka näiteks elektrisõidukite kohta. Nüüd peame sama hoogu säilitama. Just selleks loodi inflatsiooni vähendamise õigusakti kõrgetasemeline rakkerühm. Meil pole palju aega.

Me nõuame üksnes õiglust, ei muud. Ka EL toetab elektriautode tootjaid, kuid me ei diskrimineeri kedagi. Ootame USA-lt vastutasuks sama.

EL peaks vältima libedat teed, mis viib proteksionismi äärmustesse.

Peame Euroopas kiirendama avaliku sektori investeeringuid ja leidma keskmises perspektiivis tõeliselt euroopalikke lahendusi. Kuid meil peavad olema võrdsed võimalused nii ühtsel turul kui ka kogu maailmas. Meie roheline kokkulepe peab ühtlasi olema majanduskasvu strateegia.

Majanduskasv tuleneb ka energiaturu reformimisest. Peame muutma selle tulevikukindlaks. Ja seda tuleb teha koos. Me peame sellega toime tulema, vastasel juhul jätkub üksteise ületrumpamine.

Peame jätkama meetmete toetamist, mis hõlbustavad gaasihoidlate täitmist järgmiseks talveks. Toetame ka edaspidi ühist varude ostmist. Ühtlasi peame oma energiaallikaid mitmekesistama.

On vaja kehtestada tugev õigusraamistik edaspidiseks. Juba praegu, kui ELi gaasimäärust läbi vaadatakse, kohandatakse meie eeskirju nõudlusega ja saastevaba vesiniku ülekandega. Elektrituru läbivaatamine peaks toimuma järgmise aasta alguses. Kinnitan, et parlament on valmis andma oma panuse, et üheskoos energiaalast vastupanuvõimet suurendada.

Parlament on ja jääb aruteludes partneriks. Maikuus avaldatud kava „RePowerEU“ on saamas reaalsuseks. Just eile jõuti kokkuleppele – enne jõule, nagu lubatud. Me suudame vajaduse korral kiiresti tegutseda ja oleme näidanud, et ka teeme seda.

Mida kauem energiakriis kestab, seda vähem on põhjendatud artikli 122 kasutamine meetmete õigusliku alusena.

Enamikul komisjoni ettepanekutel on süsteemne mõju, just nagu vaja. Kuid parlament peab olema kaasatud.

Näiteks arutelud hinnalae üle on kestnud mitu kuud ja Euroopa Parlament oleks võinud anda tohutut lisaväärtust. Me peame tegutsema üheskoos.

Euroala SKP kasv on viimases kvartalis aeglustunud. Võib eeldada, et see aeglustub veelgi. Ka tootmise vähenemine lühiajalises perspektiivis tundub tõenäoline. Aasta 2023 saab olema keeruline. Kuid meie majanduslik alus on tugev ja me oleme tänavu saavutanud oodatust palju paremaid tulemusi.

Üheskoos peame hoiduma eelarvepoliitikast, mis hoogustab inflatsiooni ja tabab kõige rängemalt vähekaitsitud inimesi. See ei tähenda, et mõnes valdkonnas ei oleks ruumi suuremaks paindlikkuseks, kuid oluline on tasakaal.

ELi majanduse juhtimise raamistik tuleb läbi vaadata. Kestliku eelarvepoliitika jaoks on vaja korralikku ja usaldusväärset raamistikku. Mul on hea meel, et komisjon hakkab seda liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga arutama.

Kuid me peame tegutsema kiiresti, Seda tuleb teha 2023. aastal.

Ja 2023. aastal peame seisma veelgi kindlamalt Ukraina kõrval. Ukraina ootab meilt taas poliitilist, humanitaar-, sõjalist, energia- ja rahalist toetust.

Me ei saa endale lubada väsimist – just sellele loodab Venemaa, kes tahab meie süsteemi ja kannatlikkuse proovile panna. Peame näitama üles samasugust vastupanuvõimet, nagu me ukrainlastelt ootame.

Peame viima lõpule oma järgmise sanktsioonide vooru ja hoolitsema, et kõik lüngad kõrvaldataks.

Eile andsime Sahharovi auhinna Ukraina rahvale, keda esindas president Zelenskõi. Tema sõnad veensid meid Ukraina vapras otsusekindluses – ehkki me ei vaja rohkem veenmist. Tunnustasin Ukraina edusamme Euroopa Komisjoni seitsme soovitusel elluviimisel, mis on seotud riigi ELi liikmeks saamise taotlusega.

Me saame Ukraina rahvast toetada ja me teeme seda ka edaspidi.

Lõpetuseks lubage mul tänada Teid, Petr, Tšehhi eesistumise eest. Olete meid viimastel kuudel juhtinud ja lahendanud sel raskel ajal hulga keerulisi teemasid.

Tervitan soojalt tulevast eesistujariiki Rootsit ja jään ootama koostööd Teiega, Ulf.

Meil on endiselt raske koorem.

Tundub, et iga kord, kui kohtume, on see muutunud raskemaks. Olen siiski veendunud, et üheskoos suudame erimeelsustest üle saada ja Euroopa Liitu edasi viia.

Täna teid!